

Små håndverksfag med lange tradisjoner - viktig kompetanse for grønn omstilling

Utdanningsprogrammet *Håndverk, design og produktutvikling* omfatter skapende og praktisk fag, som fører fram til 41 ulike håndverksyrker. Noen eksempler på yrker som fagopplæringen fører fram til er blant annet urmaker, møbelsnekker, glassblåser, salmaker, kostyme- og draktsyer, skomaker, smed, båtbygger.

Opplæringen handler om å designe og skape produkter, men også om reparasjon, redesign, bærekraftig ressursbruk og vedlikehold. Håndverksfagene viderefører blant annet kompetanse om bærekraftige og miljøvennlige materialer, valg av materialer og ulike teknikker. Fagene viderefører tradisjonell håndverkskunnskap og tar vare på ressurser for framtiden. Fagene bidrar til å skape respekt og forståelse for kultur- og naturarv.

For å få til en grønn omstilling med mer bærekraftig ressursbruk, spiller tradisjonshåndverksfagene en viktig rolle. Fagene bidrar med kompetanse som må til for å få til en mer sirkulær økonomi, økt gjenbruk og bedre ressursutnyttelse.

Det ligger store muligheter i små håndverksfag som framtidsfag. Arbeidslivet etterspør i økende grad kompetansen. Et utvalg eksempler er;

- [Studio Sirkel](#) - glassverksted som baserer seg på å bruke 100% resirkulert glass fra hele landets husholdninger i produksjonen
- [Repair - ____able](#) – reparasjon av klær, sko mv
- [UT igjen – Barents Outdoor](#) – konsept for reparasjon av turutstyr
- [Sávve](#) – duodjeutøver og produkter med bærekraft
- [Urmaker](#) – med engasjement for reparasjon og gjenbruk
- [drivved.no – Håndlaget av oss, bare for deg](#) møbler med gjenbruk av materialer

Faglig råd for håndverk, design og produktutvikling mener noen av de store *hindringene* for at opplæringen i de små håndverksfagene skal kunne bidra best mulig til grønn omstilling handler om særlig to forhold;

- Synlighet av utdanningene i samfunnet
  - Ungdom må i større grad får vite om mulighetene for opplæring i de små håndverksfagene og hvilke muligheter som ligger i yrkene framover. Ungdom er i stor grad opptatt av nettopp mange av verdiene som ligger i fagene for eksempel redesign og bruk av fornybare ressurser. Endringene samfunnet står overfor vil kreve at flere arbeidsplasser bidrar til gjenbruk og produksjon basert på bærekraftig ressursutnyttelse.
- Økt satsing på opplæring fram mot håndverksfagene som ligger i Håndverk, design og produksjonsutvikling - både videregående skole og i arbeidslivet
  - Situasjonen er i dag at det er drøye 460 søkere på utdanningsprogrammet i videregående skole. Omkring halvparten av disse søker seg videre til vg 2, og om lag halvparten av de som søker seg til en læreplass i de små tradisjonshåndverkfagene får en læreplass - og mulighet til å bli fagarbeider. [Se statistikk her](#).
  - Det er store variasjoner mellom ulike landsdeler om hvilke tilbud som finnes. Mange fylker velger bort denne utdanningen til sin ungdom, og spesielt hvilke valgmuligheter de får til Vg2. Her bør det enten opprettes flere tilbud eller gjøre de tilbud som er tilgjengelige til landslinjer slik at ungdommen har lik mulighet til å søke seg videre på et vg2 tilbud.
  - Flere små bedrifter må settes i stand til å bidra til opplæring av nye fagarbeidere innenfor sine fag, og større bedrifter må i større grad se merverdien av kompetansen tradisjonshåndverkere kan bidra med. Det ligger mange muligheter i samarbeid.
  - Ved å kunne åpne opp for flere kryssløp og videreutdanning mellom utdanningsprogrammene vil man også få flere fremtidige arbeidstakere med utdanning som samfunnet vil ha god nytte av.

Ved å øke satsingen på denne type opplæring vil man kunne skape flere arbeidsplasser med kvalitetsprodukter av organiske og naturlige materialer som vil vare lengre og være mer miljøvennlige. Bidra til sirkulærøkonomi og bruk av fornybare ressurser. Kompetansen til disse håndverkerne er viktig for å opprettholde og fremme mer grønn omstilling i samfunnet.

Tor Svarva
leder

Marianne Monsrud
nestleder

Asle Bakken
AU medlem